

La ratafia al poder

Sergi Pons Codina continua l'àcid retrat de la modernitat actual que va iniciar a 'Mars del Carib' amb 'Dies de ratafia'

CARLES GELI / EL PAÍS

L'escriptor Sergi Pons Codina. ALBERT GARCIA

Va anar a passar un cap de setmana al poble d'uns amics i va coincidir amb una festa de la ratafia, una beguda alcohòlica tradicional que s'elabora majoritàriament a l'anomenada Catalunya Vella a partir de la maceració d'unes herbes bàsiques i una infinitat més (poden arribar al mig centenar), cada localitat amb les seves. “Aquí em va saltar l'espurna: contra la modernitat, la ratafia”, recorda Sergi Pons Codina (mentre s'aboca un generós segon got de l'històric licor), com l'espurna de *Dies de ratafia*, la seva segona novel·la després de l'elogiada *Mars del Carib* (2014; totes dues a Edicions de 1984).

Si la premissa és que “la ratafia és el més proper a destil·lar la terra”, Pons Codina (Barcelona, 1979) estén la metàfora a la societat actual: “La ratafia funciona com a resistència a la modernitat que ens està idiotitzant, fent perdre la nostra identitat, gentrificant...; és l'aiguardent per antonomàsia de Catalunya i cadascú se la pot fer a casa seva i això, com a contrast, m'agrada en aquests temps de gent sense feina, futur o esperances”, diu l'autor. “El llibre és un retrat demolidor del moment i de tota una generació, però a partir d'una comicitat que fa de telonera de la tragèdia que s'apropa, preludia el caos que ens espera, encara que s'hi entreveu un raig de llum d'esperança basat en l'impuls creador d'una generació que, malgrat tot, no ha perdut això”, puntualitza l'editor Josep Cots.

Morell, protagonista juntament amb el seu particular deixeble Quintana, es dedica a fer ratafia clandestinament a Barcelona, robant plantes dels parcs públics, dels balcons o de la muntanya de Montjuïc. L'activitat es complementa, a més de la ingesta del licor, amb una tasca obsessiva per enviar, com a cartes al director, reflexions amb un punt surrealista, que el portaran a col·laborar de manera estable amb un diari. La desafecció per la situació política i social i certa conducta nihilista que destil·laven els protagonistes de *Mars del Carib* segueix latent aquí. “Reflecteix una generació que té entre 30 i 45 anys, especialment castigada per una crisi no només econòmica: abans sabies fins i tot contra qui havies de lluitar, qui era el teu enemic: ara, ni això; és una generació més informada, però no sap res; la que havia de tenir més oportunitats i, en realitat, ni les veu, i la que ho tenia tot i, en el fons, no té res; però els que venen al darrere ho tindran pitjor”, sentència l'escriptor. “No hi ha afany moralitzador en l'obra, soc més descriptiu que analític, faig retalls de vida”, assegura.

Els lectors de Pons Codina reconeixeran, primer, un escenari, el d'un Sant Andreu del qual l'autor, establert a Parets del Vallès, on regenta un negoci de tatuatges (pràctica que promociona almenys amb un al braç dret), no es vol moure “per raons emocionals i perquè es resisteix a ser la Barcelona sepultada pel turisme massiu, les sucursals i les marques; la ciutat està patint una pèrdua d'identitat absoluta”. També, encara que menys, el bar com a àgora, que veu com

“un espai de redempció, un lloc de felicitat”, i un llenguatge directe: “Jo no escric normativament bé, els meus textos tenen castellanismes i construccions gramaticals que grinyolen, però sí que crec que reflecteix el llenguatge del carrer”.

Assumides aquestes similituds, Pons Codina sembla que es vol desmarcar de *Mars del Carib*, una primera novel·la que ha arribat als 2.000 exemplars, en bona part per “haver reflectit gent sense carrera universitària, d'origen modest, que no han estat retratats en cap altre lloc”. Així, continua, "tenia gairebé un centenar de folis, però em vaig veure escrivint una segona part de *Mars...*, de nou una cosa molt autobiogràfica sortit molt torrencialment; i ho vaig descartar: escric per convicció i si ja ens fem trampes amb això, amb la misèria de diners que movem... Aquí he fet una ficció total, tot i que es manté una veritat emocional: el protagonista és un *alter ego* que diu tot el que jo penso”. Entre això que pensa, hi ha una crítica als mitjans de comunicació, que creen més opinió que no pas informació “potser perquè no tenen una altra sortida amb les xarxes socials; el meu protagonista s'inventa les notícies, però als caps no els importa perquè busquen les seves opinions particulars, influïdes per les preguntes, absurdes però bàsiques, del seu amic Quintana”.

Dies de ratafia és, també en l'àmbit formal, d'una banda, “menys intuïtiva, més narrativa: he estudiat estructures de guió i de narració”, i també “menys dura o brusca, tot i que segueix sent forta emocionalment”, manté Pons Codina. La ironia del seu model Pere Calders segueix aquí, és clar, però hi són molt menys els anteriorment venerats Charles Bukowski o la Beat Generation: “Els he rellegit ara i em sento una mica més allunyat d'ells que fa un temps”. Es manté, això sí, un John Fante (“Aquest sempre serà aquí”), que l'ha portat, diu, a Louis-Ferdinand Céline o a un Knut Hamsun. “Em passa com a Jordi Cussà, per mi un superescriptor infravalorat: jo era un gamberro, un *hooligan*, que va fer una vegada d'escriptor; ara soc un escriptor que va ser gamberro o *hooligan*... M'he suavitzat, però vull seguir donant cops”. I tot seguit, glop de ratafia.

